

Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Sir Benfro Cylch Gorchwyl

Paratowyd yn unol â chanllawiau statudol Llywodraeth Cymru ar Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015, *Rhannu Pwrpas: Rhannu Dyfodol*.

Cytunwyd gan Fwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Sir Benfro ar 24 Mai 2016.

Statws

1. Mae Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Sir Benfro ("y Bwrdd") yn fwrdd statudol a sefydlwyd gan Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015.

Diben

2. Diben y Bwrdd yw gwella llesiant economaidd, cymdeithasol, amgylcheddol a diwylliannol Sir Benfro.

3. Wrth anelu at gyflawni'r diben hwn, bydd y Bwrdd yn cyfrannu at y nodau llesiant cenedlaethol, sef:

- Cymru lewyrchus
- Cymru gydnerth
- Cymru iachach
- Cymru sy'n fwy cyfartal
- Cymru o gymunedau cydlynus
- Cymru â diwylliant bywiog lle mae'r Gymraeg yn ffynnu
- Cymru sy'n gyfrifol ar lefel fyd-eang

4. Wrth gyflawni ei fusnes, bydd y Bwrdd yn gweithredu'n unol â'r 'egwyddor datblygu cynaliadwy', hynny yw, bydd yn gweithredu mewn modd sy'n sicrhau y caiff anghenion y presennol eu diwallu heb beryglu gallu cenedlaethau'r dyfodol i ddiwallu eu hanghenion eu hunain. Bydd hyn yn golygu gwneud penderfyniadau a gweithio mewn ffyrdd sy'n ystyried y canlynol:

- **Hirdymor:** pwysigrwydd cydbwysu anghenion byrdymor â'r angen i sicrhau'r gallu i ddiwallu anghenion hirdymor.
- **Atal:** sut y gall gweithredu er mwyn atal problemau rhag digwydd neu waethygu helpu cyrff cyhoeddus i gyflawni eu hamcanion.
- **Integreiddio:** ystyried sut y gall amcanion llesiant y cyrff cyhoeddus effeithio ar bob un o'r nodau llesiant, ar eu hamcanion eraill neu ar amcanion cyrff eraill.
- **Cydweithredu:** cydweithredu â chyrff cyhoeddus eraill i helpu i gyflawni nodau llesiant.
- **Cyfranogiad:** pwysigrwydd cynnwys pobl sydd â diddordeb mewn cyflawni'r nodau llesiant, a sicrhau bod y bobl hynny yn adlewyrchu amrywiaeth yr ardal y mae'r corff yn ei gwasanaethu.

Swyddogaethau'r BGC

5. Mae gan y Bwrdd bedair prif swyddogaeth:

- Paratoi a chyhoeddi asesiad o gyflwr llesiant economaidd, cymdeithasol, amgylcheddol a diwylliannol Sir Benfro.
- Paratoi a chyhoeddi Cynllun Llesiant Lleol i Sir Benfro gan nodi amcanion lleol a'r camau gweithredu y mae'n bwriadu eu rhoi ar waith i'w cyflawni.
- Cymryd pob cam rhesymol i gyflawni'r amcanion lleol a bennwyd ganddo.
- Paratoi a chyhoeddi adroddiad blynyddol sy'n nodi cynnydd y Bwrdd wrth gyflawni'r amcanion lleol.

Aelodaeth

Aelodau statudol

6. Mae aelodau statudol y Bwrdd fel a ganlyn:

- Cyngor Sir Benfro (a gaiff ei gynrychioli mewn cyfarfodydd gan yr Arweinydd a'r Prif Weithredwr)
- Bwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda (a gaiff ei gynrychioli mewn cyfarfodydd gan y Cadeirydd neu'r Prif Weithredwr, neu'r ddau)
- Gwasanaeth Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru (a gaiff ei gynrychioli mewn cyfarfodydd gan y Cadeirydd neu'r Prif Weithredwr, neu'r ddau)
- Cyfoeth Naturiol Cymru (a gaiff ei gynrychioli mewn cyfarfodydd gan y Prif Weithredwr)

7. Gellir dynodi cynrychiolydd enwebedig yn lle unrhyw un o'r unigolion a enwir uchod. Dim ond aelod arall o Gabinet y Cyngor y gall Arweinydd y Cyngor ei ddynodi.

8. Rhaid bod gan unrhyw gynrychiolydd dynodedig yr awdurdod i wneud penderfyniadau ar ran ei sefydliad.

Cyfranogwyr gwadd

9. Rhaid i'r Bwrdd wahodd gwahoddedigion statudol penodedig i gymryd rhan yng ngweithgareddau'r Bwrdd, sef:

- Gweinidogion Cymru
- Prif Gwnstabl Heddlu Dyfed-Powys
- Comisiynydd yr Heddlu a Throsedd Dyfed-Powys
- Prif Swyddog, Cymdeithas Gwasanaethau Gwirfoddol Sir Benfro
- Y Gwasanaeth Prawf

10. Gall y Bwrdd wahodd unrhyw gyrff / unigolion eraill sy'n arfer swyddogaethau o natur gyhoeddus i gymryd rhan yng ngweithgareddau'r Bwrdd. Mae'r gwahoddedigion anstatudol presennol fel a ganlyn:

- Cyfarwyddwr Iechyd y Cyhoedd, Bwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda
- Prif Weithredwr, Awdurdod Porthladd Aberdaugleddau
- Prif Weithredwr, Awdurdod Parc Cenedlaethol Arfordir Sir Benfro
- Prif Weithredwr, PLANED
- Cynrychiolydd o Ganolfan Gwaith Ranbarthol Cymru, Yr Adran Gwaith a Phensiynau
- Coleg Sir Benfro
- Cadeirydd, Un Llais Cymru
- Partneriaeth Gofal Gorllewin Cymru

11. Nid yw'n ofynnol i gyfranogwyr gwadd dderbyn gwahoddiad. Fodd bynnag, unwaith y caiff gwahoddiad ei dderbyn, disgwylir i'r cyfranogwyr gwadd gymryd rhan lawn yng ngweithgareddau'r Bwrdd a chydweithio â'r Bwrdd er mwyn cyflawni ei ddyletswydd mewn perthynas â llesiant, gan gynnwys cyflawni'r swyddogaethau a nodir ym mhwynt 5 uchod.

Partneriaid eraill

12. Bydd y Bwrdd hefyd yn ymgysylltu fel y bo'n briodol â phartneriaid allweddol eraill sydd â buddiant perthnasol yn llesiant yr ardal, neu sy'n darparu gwasanaethau cyhoeddus pwysig, wrth baratoi, gweithredu a chyflawni gwaith y Bwrdd. Mae'r partneriaid hyn yn cynnwys y canlynol ond nid ydynt yn gyfyngedig iddynt:

- Cynghorau Cymuned
- Cynghorau Iechyd Cymuned
- Sefydliadau Addysg Bellach neu Uwch
- Cyngor Celfyddydau Cymru
- Cyngor Chwaraeon Cymru
- Llyfrgell Genedlaethol Cymru
- Amgueddfa Genedlaethol Cymru

Darparu gwybodaeth

13. Gall y Bwrdd ei gwneud yn ofynnol i gyfranogwyr gwadd a phartneriaid eraill ddarparu gwybodaeth am unrhyw gamau gweithredu a gymerir ganddynt a all gyfrannu at gyflawni'r nodau llesiant. Fodd bynnag, nid yw'n ofynnol iddynt ddarparu gwybodaeth o dan yr amgylchiadau canlynol:

- (a) os ydynt o'r farn na fyddai hynny yn gydnaws â'u dyletswyddau, neu
- (b) os câi effaith andwyol ar eu gallu i gyflawni eu swyddogaethau, neu
- (c) os byddent wedi'u gwahardd rhag ei darparu gan y gyfraith

14. Os bydd cyfranogwr neu bartner yn penderfynu peidio â darparu gwybodaeth y gofynnodd y Bwrdd amdani, rhaid iddo ddarparu rhesymau ysgrifenedig am hynny i'r Bwrdd.

Trefniadau cadeirio ac amllder cyfarfodydd

Cyfnod mewn swydd

15. Cyfnod mewn swydd y Cadeirydd a'r Is-gadeirydd yw tair blynedd ac am uchafswm o ddau dymor.

Cyfarfodydd gorfodol

16. Rhaid i'r Bwrdd gynnal cyfarfod, wedi'i gadeirio gan Gyngor Sir Penfro, o fewn 60 diwrnod ar ôl y dyddiad y caiff y Bwrdd ei sefydlu. Rhaid i'r Bwrdd hefyd gynnal "cyfarfod gorfodol" o fewn 60 diwrnod ar ôl pob etholiad arferol dilynol i ethol cynghorwyr, gan ystyried etholiad arferol fel etholiad lle y mae pob un o seddau cyngor yn destun etholiad neu ailetholiad. Mewn cyfarfod gorfodol, mae'n rhaid i'r Bwrdd:

- (a) penodi Cadeirydd ac Is-Gadeirydd
- (b) penderfynu pryd a pha mor aml y bydd yn cyfarfod
- (c) adolygu a chytuno ar Gylch Gorchwyl

Cyfarfodydd arferol

17. Bydd y Bwrdd yn cynnal o leiaf pum cyfarfod bob blwyddyn galendr, ar amser ac mewn lleoliad y cytunir arnynt. Gellir cynnal cyfarfodydd eraill fel y bo'n briodol.

18. Bydd y protocol ar gyfer cyfarfodydd fel a ganlyn:

- Caiff yr agenda a'r papurau eu dosbarthu o leiaf bum diwrnod gwaith cyn y cyfarfod.
- Gellir caniatáu eitemau brys yn ôl disgrisiwn y Cadeirydd.
- Caiff pob eitem o sylwedd ar yr agenda ei hategu gan bapur ac argymhelliad (argymhellion) clir.
- Gall arsylwyr gyfrannu at bynciau busnes perthnasol ar yr agenda os byddant wedi cael caniatâd ymlaen llaw gan y Cadeirydd neu wedi cael gwahoddiad penodol ganddo.
- Bydd agenda, cofnodion, papurau ac allbwn arall o gyfarfodydd y Bwrdd ar gael i'r cyhoedd ar wefan y Bwrdd.

Llywodraethu ac atebolrwydd

Gwneud penderfyniadau

19. Y cworwm ar gyfer cyfarfodydd y Bwrdd fydd ei bedwar aelod statudol.

20. Dim ond pan fyddant wedi'u gwneud ar y cyd gan y Bwrdd a chyda phob aelod statudol yn bresennol y bydd penderfyniadau'r Bwrdd (er enghraifft, cytuno ar yr asesiad llesiant lleol a'r cynllun llesiant lleol) yn ddilys.

21. Os cynhelir pleidlais, bydd y Bwrdd yn gweithredu yn unol â'r egwyddor y caiff pob sefydliad / asiantaeth un bleidlais ni waeth sawl cynrychiolydd o'r sefydliad / asiantaeth sy'n bresennol mewn cyfarfod.

22. Os ceir anghytundeb rhwng aelodau, cyfrifoldeb y Cadeirydd fydd cyfryngu er mwyn datrys y sefyllfa a chyflwyno'r datrysiad yng nghyfarfod nesaf y Bwrdd neu mewn cyfarfod arbennig os bydd angen.

Adroddiad blynyddol

23. Bydd y Bwrdd yn paratoi ac yn cyhoeddi adroddiad blynyddol o fewn 14 mis ar ôl cyhoeddi ei Gynllun Llesiant cyntaf. Yn dilyn hynny, caiff adroddiad blynyddol ei gyhoeddi o fewn blwyddyn ar ôl cyhoeddi pob adroddiad blaenorol.

24. Rhaid anfon copi o'r adroddiad blynyddol at Weinidogion Cymru, Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol, Archwilydd Cyffredinol Cymru a phwyllgor craffu perthnasol yr awdurdod lleol.

Craffu

25. Er mwyn darparu atebolrwydd democrataidd, mae'n rhaid i'r awdurdod lleol ddynodi un o'i bwyllgorau trosolwg a chraffu yn gyfrifol am graffu effeithiolrwydd y Bwrdd a'i waith. I'r diben hwn, mae'r awdurdod lleol wedi dynodi y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Partneriaethau.

26. Gall y pwyllgor craffu dynodedig ei gwneud yn ofynnol i unrhyw aelod o'r Bwrdd roi tystiolaeth ond dim ond mewn perthynas â chyflawni'r swyddogaethau ar y cyd a roddwyd iddynt fel aelod o'r Bwrdd. Mae hyn yn cynnwys unrhyw unigolyn neu gorff sydd wedi derbyn gwahoddiad i gymryd rhan yng ngweithgareddau'r Bwrdd.

Is-grwpiau

27. Gall y Bwrdd sefydlu is-grwpiau i'w helpu i gyflawni ei swyddogaethau. Rhaid i is-grŵp gynnwys o leiaf un aelod statudol o'r Bwrdd, a all ddewis cynrychiolydd priodol i fynd i gyfarfodydd i gyfrannu at waith yr is-grŵp. Gall yr is-grŵp hefyd gynnwys unrhyw gyfranogwr gwadd neu bartner arall. Caiff nodau is-grŵp eu pennu gan y Bwrdd pan gaiff yr is-grŵp ei sefydlu. Bydd yr is-grŵp yn paratoi cylch gorchwyl i'w gyflwyno i'r Bwrdd i'w gymeradwyo.

Ar hyn o bryd, mae'r is-grwpiau canlynol wedi'u sefydlu:

- Grŵp Gweithredol Plant a Theuluoedd
- Partneriaeth Cyd-gomisiynu Iechyd, Gofal Cymdeithasol a Llesiant
- Fforwm Amgylchedd Sir Benfro
- Partneriaeth Diogelwch Cymunedol
- Panel Busnes Sir Benfro
- Pwyllgor Diogelu Oedolion
- Partneriaeth Weithredol Diogelu Plant

Ymgysylltu'n ehangach

28. Gall aelodau'r cyhoedd fynd i gyfarfodydd y Bwrdd i arsylwi ac i ofyn cwestiynau ar unrhyw eitem o bwys ar yr agenda gyda chaniatâd ymlaen llaw gan y Cadeirydd.

29. Bydd y Bwrdd yn cymryd pob cam rhesymol i sicrhau y caiff llais y cyhoedd ei glywed a'i fod yn helpu i lywio'r Asesiad Llesiant a'r Cynllun Llesiant dilynol. Bydd y Bwrdd yn mabwysiadu ffocws ar ddinasyddion a bydd yn meithrin cydberthynas bwrpasol â phobl a chymunedau yn ei ardal, gan gynnwys plant a phobl ifanc, siaradwyr Cymraeg, a'r rhai â nodweddion gwarchoddedig, ym mhob agwedd ar ei waith.

30. Bydd y Bwrdd yn cyd-drafod yn fanwl â'r cynghorau tref a chymuned hynny y mae'r ddyletswydd llesiant yn berthnasol iddynt wrth bennu amcanion yn ei Gynllun Llesiant.

31. Caiff copi o'r Asesiad Llesiant, y Cynllun Llesiant a'r adroddiad blynyddol eu hanfon at Weinidogion Cymru, Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol, Archwilydd Cyffredinol Cymru a phwyllgor craffu perthnasol yr awdurdod lleol.

Cymorth

32. Darperir cymorth gweinyddol ac ysgrifenyddol i'r Bwrdd gan Gyngor Sir Penfro. Bydd y cymorth hwn yn cynnwys y canlynol:

- Sicrhau y caiff y Bwrdd ei sefydlu a'i fod yn cyfarfod yn rheolaidd
- Paratoi'r agenda a chomisiynu papurau ar gyfer pob cyfarfod
- Gwahodd cyfranogwyr a rheoli presenoldeb
- Paratoi a chydgysylltu blaenraglen waith
- Paratoi'r adroddiad blynyddol
- Paratoi tystiolaeth a chydgysylltu presenoldeb ar gyfer y pwyllgor craffu dynodedig

Adolygu

33. Rhaid i'r Bwrdd adolygu ei gylch gorchwyl mewn cyfarfod gorfodol. Gall y Bwrdd hefyd adolygu ei gylch gorchwyl a chytuno i'w ddiwygio ar unrhyw adeg ar yr amod bod pob aelod statudol yn cytuno.